

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
" pol leta 1 " 60 "
" četrta leta — " 80 "
Naročnina se pošilja
opravništvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Kmetijske zbornice in njih potreba.

Kmetškemu stanu preti nova nezgoda od stra-
ni mestjanstva, ki ga utegne tem bolj nemilo
zadeti, ker se nima z ničim braniti. Mestjanstvo
mu je že z volilnim redom, zlasti za državni zbor,
veliko naprej. Uže večkrat je „Sl. Gosp. s šte-
vilkami dokazal, da je mestom in trgov 5-6krat
več poslanev odmerjenih, kakor bi njim po šte-
vilu prebivalcev in po množini krvnega in denar-
nega davka šlo. Ali to še ni vse! Advokati, tr-
govci in obrtniki, ki večjidel po mestih in trgih
živé, imajo še posebne zbornice, v katere iz-
med sebe volijo zanesljivih zastopnikov, ki potem
trdno zagovarjajo, branijo in povspešujejo nji-
hove koristi, prid in dobiček. Ministri sami
se mnogokrat s temi posvetujejo. Vsaka postava,
naredba ali ukaz, ki nameni milo ali nemilo, za-
deta advokate, trgovce in obrtnike, se poprej, skoro
vselej, predlaga advokatskim, trgovinskim
in obrtniškimi zbornicam. (Advokaten-, Han-
dels- und Gewerbe- Kammern.) Tako so že mnogo
zabranili, kar bi njim bilo na kvar, a zopet mno-
go sprožili in dosegli, kar njim je na korist in
dobiček. Kaj enakega pogrésa kmetški stan. Ta,
akoravno njegovo važnost za državo vsak pame-
ten človek previdi, nima kmetijskih zbornic
in je tedaj tukaj mnogo bolj na slabem, ka-
kor drugi, zgoraj imenovani stanovi. Kde je tu-
kaj hvalisana ravnopravnost!?

Potrebo kmetijskih zbornic (landwirth-
schaftliche Kammern), kder bi sami izvoljeni kme-
tovaleci zagovarjali, branili in povspeševali, korist,
prid in dobiček kmetskega stanu, kaže sledeči prigo-
dek. Po vseh trgovinskih in obrtniškimi zbornicah se-
daj terjajo, naj bi ministerstvo colnino za vvažanje
obrnitiških izdelkov iz tujih dežel k nam povi-
šalo, da bi potem naši domači obrtniki in fabri-
kantje svoje izdelke bolj drago prodajali. Ob
enem pa zahtevajo, naj se colnina za vvažanje
klalne živine in zrnja zniža ali popolnem od-
pravi. Vsled tega pade cena pri živežih, fabri-
kant pa tedaj pri svojih delaleih lahko izvije manj-

šo dnino in tako zopet do novega dobička pride.
Ni dvomiti, da po tem takem obrtniške zbornice
dobro umejo delati sebi na korist in sicer
vspešno. Kajti ravno sedaj je minister Andrassy
s sosedno Romunsko sklenil tržno pogodbo, vsled
katere se bo od ondot k nam vvažalo zrnje —
brez colnine, t. j. popolnem prosto in svobodno.

Ali kaka bo potem z našim kmetškim sta-
nom? Mislimo, da še bolj slaba, kakor je sedaj,
posebno če se z zrnja bogato Rusijo napravi
enaka pogodba. Kajti Romuni in Rusi pridelujejo
veliko več zrnja, in plačujejo manjše dače, ka-
kor mi. Zato zamorejo zrnje mnogo bolj pod
ceno prodajati. Nasledek tukaj drug biti ne more,
kakor da bode tuje zrnje našemu domačemu ceno
nemilo stisnilo na korist obrtnikom in sploh
mestjanstvu. Kako bo pa potem kmet pri tolikih
dačah shajal, to si lahko vsak sam domisli!

Ko bi imel kmet svoje kmetijske zbornice,
bi za njega vsaj te povzdignile svoj glas; ali se-
daj mu nihče v tej prevažni reči še poduka ne
privošči, če ne kak konservativen, katolišk list,
kakor je na primer „Sl. Gosp.“

Liberalni listi še besedice tukaj do-
zdaj niso črhnil.

Cerkvene zadeve.

Cerkvena svoboda in sužnost.

Človek se mora čuditi, kedar bere, kako ne-
usmiljeno da na Pruskem delajo s katoliškimi
škofi, mešniki, redovniki, šolami in napravami.
Vse hočejo zatreti. Pri vsem tolikem nasilstvu pa
vendar liberalce ni sram trditi, da to ni nobeno
preganjanje sv. kat. Cerkve. Pravijo, da je
zato gre, gospodstvaželjno duhovništvo ukloniti
pod paragafe svetnih postav. Vendar mislečega
Katoličana s takim govorjenjem ne morejo oslepa-
riti. Ta se namreč prav lahko prepriča, da je
ravno ovo silovito vklanjevanje duhovništva pod
svetno oblast, v popolnem neposvetnih, čisto
verskih in svetih zadevah, najhujše pre-

ganjanje. Tako preganjanje Cerkve nasprotuje svobodi, katero je njej Sin božji, Jezus Kristus sam naklonil; ono ruši ovo sveto svobodo in Cerkvo vprega v nedostojno sužnost postavnih paragrafov ter njeno vspešno delavnost moti, ovira, duši in naposled ustavi in vniči.

Da so pruske verske postave take, to nam popričuje silni Bismark sam rekoč: omrežil sem od vseh strani katoliško Cerkvo s postavami, da če še sedaj zmaga, se to gotovo ne bo zgodilo po človeški moči — sam njo priznam za božjo naredbo in se spreobrnem k njej, če zmaga. Pri neki drugi priliki je rekel tisti Bismark: ova cerkvena vojska velja pred vsem rimskemu papežu. Dobro, rimski papež so podlaga, oče in pastir sv. Cerkve. Kdor tedaj podlago krha in ruši, ta se je ob enem tudi lotil vse Cerkve, ki je na njej pozidana. Zato pa imajo nemški Katoličani prav, ako liberalcem ne verujejo, marveč s škofi in mešniki vred krepko branijo cerkveno svobodo in ne marajo, če njih ljudje za puntarje zmerjajo in pruska svetna oblast kot upornike kaznuje. Pravi Katoličan zamore tukaj trpeti, ne pa se podvreči. Bogu mora biti pokoren več, kakor ljudem.

V Fuldi počiva telo apostola Nemcev, sv. Bonifacija. Pri njegovem grobu se zbirajo nemški škofje navadno vsako leto. Tako je bilo tudi lani. Zbranim pastirjem so nemški Katoličani poslali pismo, v katerem pravijo: „čem silniše zadrege prihajajo nad kat. Cerkvo, tem bolj neomahljivo čutimo svojo dolžnost, pred vso Nemčijo, pred celim svetom slovesno izpovedati, da nas nobena zemeljska sila ne bode ločila od naših ljubljenih in od Boga postavljenih pastirjev, vedi ves svet, da ne priznamo nobenih drugih škofov, kakor le tiste, kateri občujejo z apostolsko stolico v Rimu, z naslednikom sv. Petra, z rimskim papežem. Občudujemo sijajni izgled, katerega nam dajajo naši škofje v svoji apostolski srčnosti. Kakor zvesti sinovi hočemo njih nasledovati, naj pride, kar Bog pripusti. V katoliški veri hočemo živeti, v kotoliški veri hočemo umreti.“

Prelepe besede kažejo zavednost nemških Katoličanov. Dobro vedó, da pruske verske postave rušijo cerkveno svobodo in sv. Cerkvi žugajo s cerkveno sužnostjo in konečnim uničenjem. To pa je posebno tedaj razvidno, kedar človek posameznim onim postavam na zobe in v oči pogleda, kar bodedo drugokrat storili.

Krška škofija na Koroškem dobi letos 7 novih mešnikov, potrebuje jih pa mnogo več. Novi mešniki so večjidel — Slovenci.

Iz Boga se ni norca delati! Dva krščena nevernika, očeta in sina, je blizo Komotova na Českem dobila huda nevihta. V sili se stisneta v bližnjo revno bajtico. Gospodinja bajtice njima reče, naj molita, ker je bliskalo, grmelo in lilo, kakor da bi bil sodni dan blizo. Brezverni sin se je začel ženi posmehovati, čemur je oče prikimal; ali zdajci se zasveti blisk, strela zadene

sina in očeta; sin je k priči mrtev ostal, oče pa se je naglo vzdignil rekoč: „O Bog, sedaj sem proč“, in je padel mrtev na tla. Ženi in bajtici se ni zgodilo ničesar. Iz Boga se ni norčevati.

Zavolj pogoste toče, katera letos pada, se sedanji neverniki norca delajo iz svetoletnih procesij. Pravijo, da vse naše moledvanje, vse sveto leto ne pomaga nič. No, kaj pa pomaga brezverno klepetanje? Še menj, kakor nič, med tem ko verni človek v udanosti v božjo voljo, v zupanji na božjo vsemogočnost in neskončno modrost najde obilo nebeške tolažbe in svetega miru, tudi sredi zemeljskih križev in težav. Kaj pa ko bi se reklo, da so morebiti ravno sedanja nevera, razposajenost in razuzdanost zakrivile, da nas Bog toliko strahuje? To je bolj verjetno, kakor vse klepetanje brezvercev!

Nesrečen umor s srečnim končanjem. Pri sv. Petru pod Mariborom je živel nek krojač Jožef N. iz Kranjskega doma. Bil je priden in delaven človek. Nesrečna ženitev mu pa je vse veselje do življenja odvzela. Ves obupan se poda na pokopališče ter se na grobu svoje matere — ustrelil. Poidočki je molil roženkranc in ko se je zgrudil na tla, je z desno roko nagrobni križ objel izkliknivši: Jezus usmili se me! In Jezus se ga je res usmilil. Dal mu je še 8 dni živeti, se lépo izpovedati in spokorno — umreti. Trije prijatelji: Jezus, Marija in sv. Jožef so mu pomagali!

Lepo delo krščanske ljubezni. V Ljubljani je več dobrotnikov začelo zidati na zdravem mestu veliko poslopje za take bolehavce, ki se ne morejo več v bolnišnico vzeti, pa tudi doma niti hrane niti postrežbe nimajo. Prostora bo za 80 takih revežev, ki se bodo sprejemali posebno iz dežele. To je res velika dobrota in lep spomin krščanske ljubezni. Skrb prevzamejo usm. sestre.

Gospodarske stvari.

Nekoliko ravnil, po katerih gre pri izrejevanji svinj se ravnati.

II.

M. 2. Zrnje. Zrnje ima polovico manj beljakovine v sebi, kakor stročnati sadeži; vendar pa spada k močno redivnim živežem.

Pšenica se za krmljenje domače živine ne da z dobičkom porabiti, ker je njena cena v razmeri k uspehu previsoka. Rž zavzema kot močna hrana prvo mesto, posebno za svinje pitance (krmiljenke) v zmesi z drugo krmo. Otrobi pšenični in rženi so pri svinjereji zelo imenitni. Njihova redivna vrednost pa je odvisna od tega, kako mlinar ume do čistega izmleti vse, kar je moke v njih. Tedaj so otrobi iz kakega umetnega mlina, ker stroji zrnje do zadnjega praškeke izmlejo manj dobri od onih iz navadnega mlina; toraj je vedno boljše zadnje kupovati od prejšnjih.

Otrobi se polagajo v močnik kuhani, da se trdne lupine laglje prebaviti zamorejo. Te imajo namreč veliko beljakovine v sebi in fosfornokislo apno skoraj vsega zrna.

Kakor ste pšenica in rž poglavitni hrani za človeka, tako je oves in ječmen za rejo domačih živali najbolj imeniten. Oboje ima trde, debele lupine, ki se morajo prej prav pripraviti, če hočemo, da se celo zrno tudi koristno porabi.

Le tako se da posebno pri mladih in brejih svinjah polni uspeh doseči. Oves je posebno pri doječih starkah izvrstna hrana, katera obilno mleka daje, med tem ko ima ječmen pri pitanci odstavljenih prasecv najboljše nasledke. Ječmen je sicer pri sedANJI visoki ceni draga hrana, vendar bolj redi kakor pšenica in se bolj lahko prebavlja.

Koruza se posebno na Ogerskem in v Ameriki za rejo in pitanje svinj rabi. Polaganje koruze je svinjam hasnovito, če se kot postranska hrana z drugo proti koncu pitanja polaga. Drobiti ali mleti, da trda zrna bolj prebavljiva postanejo, je dobro.

Na Ogerskem se rajta za napitanje svinje do 7 funtov koruze na dan. Zdrobljena daja hitrejo in večjo korist in uspeh.

Aj da kot svinjska hrana ni posebno čislana, ker se le v nekterih krajih prideluje in ker je pridelek zelo nezanesljiv in nestalen, se tudi le redkokrat v veliki meri svinjam za hrano daje.

Po ajdi nastane posebno pri belih svinjah, če nje več povzijejo, neka posebna bolezen: vnetica, katera večjidel po malo dneh žival zamori.

Kako piškavo sadje, ki nezrelo iz drevesa odkapa, v prid spraviti ali vsaj neškodljivo storiti?

M. Piškavo sadje, ki nezrelo iz dreves kaplje, škoduje na dvojni način. Prvič gre sad sam na sebi v zgubo in kmetovalec nima od njega nobenega dobička; drugič pa je v njem zalega škodljivega mrčesja, katero, če se odpadlo sadje pod drevesom ležati pusti, izleze in drugo leto zopet obilo sadu pokonča. Toraj se mora piškavo sadje: jabелke, gruške, slive itd. skrbno pod drevjem pobrati in potem se ali svinjam vrže ali pa v jesih skuha ali spreša. Če pa nočemo niti prvega niti drugega, tako je najboljša, tako sadje sred gnojnega kupa globoko zakopati ali pa v gnojnico vreči, da mrčes pogine. Dobro je tudi sadunosno drevje rahlo potresti, da ves piškav sad odpade in se odpravi.

Kako si lepa sadunosna drevesa hitro odredimo?

M. Kdor ima dosti močnih 3" debelih divjakov, naj jih posadi tje, kjer hoče sadunosna drevesa imeti. Potem se jim vse vejice lepo otrebijo in vrh gladko prireže v višavi, v kateri naj prihodno drevo venec naredi. Rana se skrbno zamaže z mastno ilovico, kateri se je nekoliko kravnjeka primešalo. Če so bili divjaki zdravi in se jim

dobro streže, naredijo že koj prvo leto veliko močnih vejic. Kolikor živejše drevo raste, toliko več vejic se mora drevescu pustiti. Te mladike so večjidel že prvo leto tako krepke in debele, da se lahko okulirajo. Drugače jim je zanaprej navadne postrežbe potrebno. Taka drevesca tudi hudi zimski mraz bolj lahko pretrpijo in se sploh po volji obnašajo.

Kako z mesom ravnati? Meso je brez govora najzdravejša in močnejša hrana. To pa tem bolj, če se je meso pred uživanjem dobro pripravilo in varovalo, da po dolgem ležanji ni dobilo neprijetnega okusa. Meso preveč prati ni dobro, ker tako preveliko redilnih snovi pozgubi. Mlado meso je najbolje hraniti na kakem sušnem, mogoče hladnem in zraku pristopnem mestu. Govedina se tako po zimi ohrani po 8 dni še prav okusna; tolsta koštrunovina celo po 14 dni. Svinjetina se najbolj težko ohrani „friška“ in okusna. Teletina se laglje ohrani in še celo boljši okus zadobi, če se, posebno ob poletni vročini, polaga v zmetke. Po tem načinu ostane teletina po 5 dni lepo mlada in okusna. Treba njo je le lepo čedno obrisati, preden se kuhati ali peči začne. Kdor mlado meso kuha v hladni vodi, ta dobi okusno, tečno juho. Vendar kdor na dobro juho ne gleda toliko, kakor na dobro, okusno, mehko in nježno meso, ta ga naj v uže razvrelji vodi k ognju pristavlja.

Sejmovi 25. jul.: v Staremtrgu, v Kozjem, v Žavci, v Šetalah, v Svetincih. — **26. jul.:** v Frauheimu, pri sv. Martinu pod Wurmbergom, v Teharji in pri sv. Križi pri Ljutomeru. — **30. jul.:** v G. Kostrivnici. — **31. jul.:** v Konjicah in v Zagorji. —

Dopisi.

Iz okolice sv. Bolfanka v ormužkem okraji*.) (Razposajeni mladiči.) Le redko je kaj slišati od nas in še sedaj nimam kaj veselega javljati. Den za dnevom se množijo pretepi in in celo umori. Tukaj ni sloboden ne viničar, ne kmet, ne siromak, ne bogataž. Vsakemu grozijo s pretepom in ubojem naši razposajeni fantalini. Ljudi napadajo doma in na cesti. Ni nič novega pri nas, če se na koga ustrelji, oli komu nos razreže, usta razparajo, ušesa razčešejo, voznikom konji odprežejo, kolesa raz osi odzamejo in v potok ali mlako pomečejo, vozniki natepejo itd. Središčani, ki imajo pri nas vinograde, prihajajo oborožani s pištolami in revolverji. Opominjevanje miroljubnih ljudi in duhovnikov je bob v steno!

Vendar kdo bo tem pobalinom še zameril, če pa stareji ljudje in celo predstojniki niso boljši ter se spuščajo v pogoste pretepe in neporednosti. Pri takih pretepih se posebno odlikuje predstojnik

*) Zavolj tesnega prostora smo sicer vrli pa preobširni dopis skrajšali? Vred.

na V. Ta človek razsaja po krčmah, kakor kakov divjak. Večkrat so ga že morali s palicami „kaditi“, da je mir dal. In kako hoče za mir skrbeti človek, kateri sam komaj pretepa pričakuje. Takov človek pač ne sodi za srenjskega predstojnika. Zato bo treba, da si prihodnjč drugega izvolimo!

Iz Dola pri Hrastniku. (Strašna toča.)

Od vseh strani dohajajo žalostne novice, kako hudo dela toča ter se prosi naj bi se nabirala milošna za nesrečneže, posebno v Konjicah. Pa — kaj je storiti? — Bi nabirali milošno za nesrečne Konjičane, ali za domače farane? —

V petek 9. julija popoldne prihrula je huda nevihta od juga. Padala je toča kakor kurja jajca; uničila je vse pridelke $\frac{3}{4}$ fare Dolske.

Večidelj so prebivalci revni že poprej, in so težko pričakovali obilno prikazajočih se pridelkov; ali — v malih minutah je bilo njih upanje proč, in postali so: popolnoma reveži. Nimajo živeža ne za se, ne za živino. Na polji ni znamnja, kaj da je rastlo. Vinogradi so uničeni ne le za zdaj, tudi za več let; ravno tako sadnosno drevje. Nahaja se mnogo mrtvih tičev, in zajcev, ki jih je usmrtila strašna toča, kakoršne tukaj nihče ne pomni. Mili Bog, usmili se!

Blaž Drager.

Iz Slov. Bistrice. (Strašna toča. — Št. Venčesl. — Cesar Ferdinand.) 12. juli bil je strašno nesrečni dan za tukajšni kraj. Popoldne ob 3. se je vsipala strahovita toča, iz prva kakor pest dobela, poznej pa kakor golobja jajca. Južna in izhodna stran Pohorja do železne ceste dolj bila je več colov na debelo z ledom pokrita. Vinogradi, kakih 1000 oralov, so za več let uničeni, njive poplavljenе, steze izdrte, sadovje na tleh. Škoda še se ne da ceniti. Nekateri njo samo pri vinogradih cenijo na 300.000 fl., vso pa na 700.000 fl. Ljudstvo je vse prestrašeno. Največ so trpele Tinje, Visovlje, Nova gora, Kovačljonska (Schmitsberg) Pipanje, Ritoznoj, G. Polskava, št. Venčesl., sv. Martin in Črešnovec. Slišati je, da je neko ženo na prostem dobilo in tako pobilo, da so njo mrtvo našli. (?) — Ker je po tukajšnih krajih toča že drugokrat razsajala, se je bati, da se nam celo ne udomači. Treba bo tedaj misliti na zavarovanje zoper točo. Zato bodo morali dobroživci, pijanci, gizdavci, tobakovci itd. začeti manj denarjev na ove nepotrebne reči obračati, da bodo imeli s čem zavarovati se pri banki „Sloveniji“, ki ima tukaj pa tudi v Konjicah svoje agente ali zastopnike.

V št. Venčeslu so v nedeljo 11. julija č. g. nadžupnik konjiški blagoslovili veliki altar, ki je prav okušno in lepo obnovljen. Drugi dan potem sta tamošnji župan in župnik delivala mile darove med po toči poškodovane, kar sta tako uravnala, da so res ubogi darove prejeli. V torek 13. julija bila je v Slov. Bistrici mrtvaška meša za rajnega cesarja Ferdinanda. Navzoči bili so urad-

niki, mestjani, grof Attems s svojo družino, husarji regimenta Palfy-ja in precej ljudstva.

Iz Celja. (Gimnazija — šolske sestre). Pretečeni četrtek 15. t. m. se je pri nas šolsko leto končalo s slovesno sv. mešo in hvalno pesmijo, po kateri so dijaki v posamesnih razredih svoja spričevala prejeli. Poročilo nima nobenega slovenskega spisa, čeravno je zdaj 5 stalnih profesorjev rojenih Slovencev na naši gimnaziji v službi. Od 23. svečana je že novi g. ravnatelj dr. Fr. Svoboda vodil našo gimnazijo, med katerim časom se je videl že lepši red, kakor smo ga prej pri naših dijakih navajeni bili. V začetku šolskega leta se je 187 dijakov vpisalo, pri konci jih je še bilo 173; izmed teh je 98 Slovencev, 71 Nemcev, 2 Hrvata in 2 Laha; 145 izmed vseh jih je dobro napredovalo, 28 jih je pa dobilo dvojke in trojke. Osmošolci imeli so 7., 8. in 9. t. m. matura; z odliko njo je napravil 1, z enojko 15, 3 njo pa morajo, vsak iz enega predmeta, v 1 meseci ponoviti. Duhovščina utegne le 2 bogoslovca dobiti, drugi se podajo v druge stanove. Očitno se nijeden za bogoslovje oglašil ni, kar je znanje da smo že zdaj pri dijakih na tisto stopnjo prišli, da se pri večini vsak preganja, ki z duhovniki drži ali se k temu stanu obrniti hoče in to še po takih, ki so morebiti v celi gimnaziji iz duhovniških rok dobrote prejemali. Vsaj nekteri še le k spovedi hodijo, ker morajo in so ob vso vero prišli, zapeljani po lastnih roditeljih, slabih novinah ali svojih gospodarjih. Tukaj bi seveda bilo posebno pri nas potrebno, da bi g. ravnatelj in svetni gg. profesorji z lepim izgledom svetili, a ker je pogosto tudi tam tema, mesto luči, zato imamo žalostne prikazni, ki nam nič dobrega ne obetajo. Pomozi Bog! —

6. t. m. je zastop celjske okolice soglasno sklenil, da se pokličejo šolske sestre že s prihodnjim šolskim letom za poduk in izrejo slovenskih deklet. Za pohoštvo in prve potrebe so že nekteri celjski gospodje več 100 gld. obljubili dati, kakor hitro dovoljenje pride za vpeljavo in upamo, da nas bodo zlasti celjski gg. rojaki duhovskega stanu v tej silno potrebni reči podpirali!

Iz Vidma. (Naliv. — Procesija.) Pretečeno soboto smo bili tukaj v strahu. Proti 4. uri popoldne so hudi vetrovi začeli sive, nakopičene oblake, v katerih je kar vrelo in šumelo, iz Kranjskega proti nami poditi. Med strahovitim viharjem se vlije huda ploha, da je na enkrat bilo povsod obilno vode. Tudi je tam pa tam nekaj toče vmes padalo, ki bi gotovo čisto nič ne bila škodovala, ako bi nje ne bil vihar od strani z močjo v zelenje metal. Vendar se po boljših goricah nič ne pozna, le nekaj malo vinogradov je nekoliko poškodovanih. Več škode je skoraj voda napravila, ki je zemljo iz vinogradov s trtami vred trgala, pota in ceste razdrila, iz njiv boljše zemljo odnesla, in mlado ajdo zalila; po nekterih njivah še danes, to je v ponedeljek, voda stoji.

V nedeljo smo prvo procesijo svetega leta obhajali, ktere se je v dolgi vrsti obilno številno ljudi udeležilo nam v veselje, ki se nismo nadejali, da mala fara tako dolgo procesijo napravi. —

R. Iz ljutomerskih goric. (Pikec. — Letina.) Kar nam je toča prizanesla, to nam hoče sedaj tako zvani „pikac“ vzeti. — Grozdne jagode so vse črno-pikaste, kakor da bi bile od toče zadete. — Ne pomnimo, da bi bil „pikac“ v takem velikem obkrogu, ko letos; polno ga je po vseh ljutomerskih goricah. — Krivo tega je deževje pri solnci; mrzel dež pada, ter solnce posije, in tako se na grozdji pozna. Up na dobro vinsko letino je proč, ker imeli bomo vina manj, kakor lani.

S poljem smo bolj zadovoljni; zrna bomo imeli dovoljno: ozimina je bila tu in tam nekoliko slaba, toda drugo sočivje je lepo. Tudi kuruza še nam dobro obeta, akoravno nam jo je nedavna toča nekoliko „narezjala“. Žetva se je še le pretečeni teden pri nas pričela, ker je bilo vse precej pozno; zdaj počnemo hajdino setvo. — Na travnikih je slabo. Otave bomo malo imeli; toda ker je sena bila precej, upamo, da ne bomo imeli za živino takega pomanjkanja krme, kakor pretečeno zimo.

Iz Ruš. (Rimljanske starine). Na južni strani koroške železnice je neki kmet pri kopanju prodeca zadel na pokopališče paganskih Rimljanov, kateri so imeli navado mrliča žgati in pepel potem v urni pokopavati. Sedaj se dalje koplje ter je najdeno več malih in večjih urn (prstenih loncev ali vrčev), napoljenih s pepelom in kostmi. V eni urni je najdena do $\frac{1}{2}$ črevlja dolga, tanka bakrena igla. Napis do zdaj še ni noben najden, iz kterega bi se dalo posneti, kako stare da so te urne, stare pa bodo gotovo do 2000 let. Vse urne so kake 4 črevlje globoke, s širokim kamnom pokrite, in v njih so male položene; večja je črez dva črevlja široka in blizo 1 črevelj visoka.

V Rušah so tedaj že Rimljani imeli svojo naselbino, ktera pa je bila razdjana ali razrušena od tod ime „Ruše“ ali „podrtina“.

Od sv. Martina pod Wurmbergom. (Cesar Ferdinand, šolske sestre, letina, sejem). „Pretečeni četrtek ob 8. uri smo obhajali mrtvaško službo božjo za rajnega cesarja Ferdinanda I. obstoječo v primernem nagovoru in sv. meši. Ljudstvo je pri tej priložnosti prav lepo pokazalo svojo udanost do presvitle cesarske rodbine in da mu še ni pošlo avstrijsko domoljubje.

Ob devetih so prišle mariborske šolske sestre ž njihovemu varstvu izročeni otroci v naš prijazni kraj, ter so imele tukaj vpričo obilne množice pobožnega ljudstva kratko pobožnost k časti sv. Martina; potem je bil obed v lepem vrtu vrlega posestnika in narodnjaka J. Rojkota. Čuli smo zopet enkrat mile glasove slovenskega petja. Posebno nas je razveselilo lepo obnašanje deklic, pa nekako otožnega srca smo se spominjali preteklih let, ko so se še tudi v drugih šolah otroci po

krščanskem obnašali, a poslednja leta je liberalni duh vse lepe cvetlice pravega zadržanja poparil.

Ako bo še več časa tako lepo vse rastlo, imeli bomo letos precej dobro vince. Bog daj! Gorice so v našem okraji obilo obsipane in dozdaj skoro celó nepoškodovane. — Čeravno je Jakobovo žegnanje prestavljeno na 1. avg. bo vendar sejem v ponedeljek po Jakobovem, t. j. 26. jul.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Kranjski Slovenci so snovali veliko katoliško, slovensko društvo: „Sloga“, katero bi po zgledu drugih, posebno liberalnih društev, zastopalo celo Kranjsko in imelo pravico v vsakej političnej srenji sklicati shod. Tako društvo bi veliko koristilo. Toda vlada predloženih pravil ni potrdila.

Ob Sotli na Hrvatskem so se slovenski in hrvatski fantje razprli z vojaki, ki so ondi razstavljeni zavolj kordona za živinsko kugo. Pri nastalem pretepu so vojaki začeli strelati in unesrečili 2 Bizeljčana, prvi je mrtev, drugi pa hudo ranjen.

14. t. m. zvečer je prišel pruski cesar Viljem v Salcburg. Naš cesar so se mu nasproti peljali in potem spremljali h cesarici v Išlno. Drugi dan se je pruski cesar podal v toplice Gostinske v visokih planinah na koroško-salcburški meji. Ondi ostane več časa, namreč, dokler se ne odpelja z Bismarkom in Moltke-jem na Laško, da obiše tamošnjega kralja — Naša cesarica se poda te dni na Francosko in poznej, ako se govorica uresniči, v južno Rusko; ruska cesarica njo je namreč povabila na svoj krasni grad v Livadiji.

Mnogo ljudi je osupnilo, da so naši ministri bavarskega pisatelja dr. Sigla, ki je zaradi zaleznja Bismarka, pribežal v Salcburg, za 3 mesečnim zaporom, bavarskim sodnijam in po tem takem Bismarku izročili. Kajti tako se navadno postopa le s tolovaji, morilci, ne pa s političnimi zločinci.

Izmed odbornikov Industrie-banke v Linci bila sta 2 obsojena na 4mesece težke ječe. Pri razpravi so prišla grda sleparstva na svitlo. Nekateri so zgubili po 90.000 fl. in so sedaj berači.

Brnski ravs med fabrikanti in delalci traja že v peti teden; nekokrat so delalci tako razsajali, da so njih vojaki z bajonetom na dvoje podili.

Svitli cesar so ubogim v Pragi darovali 100.000 fl. kot spomin na cesarja Ferdinanda, kateri je tamošnjim ubogim bil toliko let mili oče! Cesarica udovala Ferdinandova ostane še zanaprej v Pragi.

Ogerski državni zbor je pozvan na 28. avg. v Budapešto. Novi zbor ima ogromno liberalno madjarsko večino, ki bo na vse strani zamogla močno pritiskati, če bo složna. — Srbi tožijo, da je nesloga med Mlado in Starosrbi zraven izredne mlačnosti največ zakrivila propad pri volitvah. — Ogerski ministri namerjavajo denarje,

katere so Slovaški, in menda skoro tudi Srbski matici pobrali, pritakniti madjarski akademiji; to je res azijska brezobzirnost! Kako drzen da je uže Madjar, razvidimo iz tega, da je madjarski minister za poljedelstvo nekega Požunčana ostro karal, da je na dan pogreba cesarja Ferdinanda razvil — cesarsko zastavo. Takisti minister zahteva tudi madjarsko banko in madjarske bankovce. — Pri poslednjih volitvah so Madjari za 180.000 fl. pive kupili pri neki česki pivarni.

Na Hrvatskem si stojite 2 narodni stranki bolj, kakor je treba in dobro, s o v r a ž n i nasproti. V Karlovcu je propadel Makanec, a zato so Zagrebčani voljni odbrati same Mankančance. Mesto Sisek je velik požar hudo poškodil.

Za poduk in kratek čas.

Freimavrerji, sedanji antikristi.

Kakor ste slišali, da Antikrist pride, je tudi zdaj veliko antikristov postalo. I. Jan. 2, 18.

†. Vsakemu že mora biti znano, kakšni boj je nastal skoro po celem svetu zoper sv. katoliško Cerkev; vsaj slišimo ali beremo den za dnevom, kako veliko ljudi sovraži kat. vero in Cerkev, obrekuje njene služebnike, podira njene naredbe in njeno veljavo podkopava. Skoro v vseh državah ljudski poslanci po zborih kujejo postave, nasprotne postavam božjim in cerkvenim, s katerimi obtežujejo vest vernih podložnikov, njim kratijo priznane starodavne pravice ter slabijo spoštovanje do državnih postav; s kratka: s tem razdirajo mir, zadovoljnost in srečo držav in državljanov. In ker se to godi skoro po celem svetu, na enak način, ob enem in istem času, ne moremo misliti, da bi bilo to slučajno; ampak vse to je dobro premišljeno, pripravljeno in uravnano po neki skrivni pa mogočni oblasti.

Nehoté se moramo vprašati; kdo in kakšna je ta skrivna, mogočna oblast, ta vir občnega nemira, nezadovoljnosti in nesreče? Odgovor na to vprašanje je kratek pa resničen: ta skrivna mogočna oblast je skrivna roka freimavrerjev.

Kdo so freimavrerji? Slovenci še hvala Bogu do zdaj menda nismo imeli teh ljudi, zato še tudi nimamo imena za nje. Na Angleškem, kder so v svoji sedanji podobi nastali, imenujejo jih freemasons, naši bratje Poljaci jim pravijo framasoni, sosedje Nemci pa jih zovejo: Freimavrer, to je prosti ali svobodni zidarji.

Med našimi sosedi Nemci, Lahi in Madjari je veliko freimavrerjev, zatorej je nevarnost velika, da se po nemčurjih, lahonih in madjaronih tudi med nas zaplodijo. Jihov predhodnik, pogubljeni liberalizem, je že itak močne korenine na slovenski zemlji pognal in veliko škode naredil.

Da te nesrečne freimavrerje bolje spoznamo, da se jih leži ogiblujemo in njihovemu pogubljenemu

delovanju pogumniše ustavljam, zapisal sem v sledečih vrsticah: 1. kaj so freimavrerji, 2. od kod so, 3. kako so k nam prišli, 4. kaj je njihov namen in 5. kaj je naša dolžnost nasproti njim.

I. Kaj so freimavrerji?

Na vse strani in na tenko freimavrerje opisati, je nemogoče, ker se od nekaj skrivajo v temo tajnosti in za krinko hinavščine, in ker skoro v ničem niso edini, nego v svojem konečnem namenu ali cilju. Toliko je pač gotovo, da so freimavrerji tajna (skrivna) družba po tajnih znamenjih se spoznavajočih, med seboj brez ozira na stan, vero ali narodnost kot brate se smatrajočih udov, v dosego tajnih, samo nekaterim izvoljenim poznanih namenov.

Kdor želi v njihovo družbo stopiti, mora se oglasiti, *) strahovite skušnje prestati in na evangelije sv. Janeza priseči, da nikoli ne izda družbenih skrivnosti in da hoče znamenja, pozdrave, izraze, nauke in šege tajno ohraniti. Ko bi svojo prisego prelomil, naj mu ustnice z žerečim železem sežgejo, roke odsekaajo, jezik izmeknejo in vrat odrežejo. Njegovo truplo naj potem visi v shodnici, dokler nov ud k družbi ne pristopi, da bo njemu in vsem drugim svarilen izgled. Po tej grozni prisegi je sprejet ter dobi izkaznico (pos), da je brat ali freimavrer. Freimavrerška družba se imenuje tudi freimavrerški red; zato se, kakor v duhovnih redovih, udje med seboj zovejo brate.

Kedar je v enem kraji zadostno število freimavrerjev, združijo se v ložo ali shodnico. Vsako ložo mora druga že obstoječa leža ustanoviti, katera novoustanovljeni da pisano ustavo in poseben obrednik, in jo s tem potrdi za „pravično in popolno ložo“. Vsaka loža dobi pri ustanovljenju tudi posebno ime s priimkom dotičnega kraja, p. pri „dobrem svetu v Varaždinu,“ ali pri „treh kronanih stebrih v Pragi.“

Po svojih udih se loža deli v 3 razrede: učencev, pomagačev in mojstrov.

Vodja lože se imenuje mojster prvostolnik. Ta in 2 nadzornika, vodijo vse notrajne zadeve v loži. Vse 3 volijo udje po večini glasov. Iz tretjega razreda mojstri posamezne lože volijo odseke za velike lože, v katerih se načelnik imenuje veliki mojster prvostolnik.

Taki veliki loži so druge navadne lože podložne ter se nasproti njim imenujejo podružnice. Med veliko ložo in podružnicami posreduje sem ter tje deželna loža, ki v imenu velike lože, kterej pa je sicer podložna, nadzoruje vse lože tiste dežele. (Nastavek prih.)

Smešničar. 5. Pride mož vinjen domu. Žena ga zato hudo zmerja: o grdun pijani! kako je mogoče, da se same sramote pod zemljo ne skri-

*) „Marburger Zeitung“ je v uvodnem članku pozivljala ljudi, naj pristopijo k freimavrerjem, tedaj je ova novina — list mariborskih freimavrerjev. Vred.

jež? Smehlajé njej mož odgovarja: ljuba žena, ne bodi taka! Daj mi ključé od kleti (pivnice) in rad se ti skrijem — pod zemljo.

Razne stvari.

VIVItO feLIX, LaetVs, hILarIs, CVnCtlS
CarVs, IaCobVs MaX. PrInCeps-EpIsCopVs
LaVantInVs!

to je: 1875. Na čast slavnemu šestdesetemu godu Njih knezoškofijske Milosti Jakoba Maksimilijana sestavil čislan ud tiskovnega društva.

(Za Orožnov spomenik) so darovali gg. Kostlevi 2 fl., Škoflek 1 fl., Lakvene 1 fl., Rudenek 1 fl., Fr. Trafenik 2 fl., J. Modic 2 fl., Fr. Slatinšek 1 fl. 50 kr., Jož. Levičnik 50 kr., And. Stvarnik 5 fl. Dekan Potočnik so nabrali pri nekaterih duhovnikih in poslali 19 fl. — Prenesek 21 fl. 90 kr.; skupaj 56 fl. 90 kr.

(Slavno vredništvo) „Slov. Gosp.“ je 20. jul. 1875. položilo v gotovem 100 gld. 14 kr. za po toči poškodovane Konjiškega in Slov. Bistriškega okraja.

Seeder,

c. k. okrajni glavar.

(Popravek). V vodnem članku 29. št. „Slov. Gosp.“ se mora brati 1600 delalcev! Resnična, ali pred 8 dnevi še ne določno znana številka je 2500. Od teh je dosedaj Brno zapustilo 800. Ostalo njih je še tedaj 1700, ki se dela poprijeti nečejo, ker je dnina preskromna. Med 43 fabrikanti je samo 33 Judov!

(Na mariborski gimnaziji) je letos 21 dijakov delalo zrelni izpit; 3 so ga napravili z odliko, 15 njih je dobilo 1. red, 4 smejo skušnjo v 2 mesecema popraviti, 1 je odstopil. Za bogoslovje sta se samo 2 odločila.

(Pri porotni sodbi v Celji) so obsojeni bili: Jan. Vrečko v 7letno in Ana Jamšek v 3letno težko ječo zavolj tatbine; Blaž Rahle zavolj uboja v 2letno ječo; Bl. Zupanec v 4mesečen zapor zavolj prestopka zoper varnost življenja; Jur. Kocbek zavolj poskušenege umora v 12letno ječo in Fr. Dolenšak, ki je svojega sina ustrelil, bil je obsojen k smrti na vislicah.

(Posavinske srenje) sv. Peter, sv. Paul, Gotovlje, Žalec, Perišič, Ljubno in Mozirje je toča hudo zadela.

(V Ptuj) je g. Baumgartnerjeva, 15 let stara hči Karolina 20. t. m. ob 1/2 10 dopoldne iz mosta pri lesenem križi skočila v Dravo. Plavalala je do železniškega mosta, kder je pri prvem stebru desnega brega utonila, par minut preden je za njoj brodeča ladja dostigla. Za uzrok samoumora se še ne ve.

(Koliko nas stane državni zbor?) Ravnateljstvo pisarne v državni zbornici je izdalo račun,

kder beremo. da se je od 21. septembra 1873 do 21. maja 1875 potrošilo 3,440,577 fl. 69 kr. Koliko davkarskih goldinarjev je to!

(Vse hodi rakovo pot v naši liberalni dobi). Nek dunajski list toži, da se je na Dunaji v 2 letih število krojačev za 2000 skrčilo, 400 usnarjev, v Brnu pa 700 in v Pragi 670 je brez dela. Zlatarji so večidel odšli na Nemško in Rusko. Trgovci, obrtniki, banke, železnice, podvzetja odpošiljajo čedalje več ljudi. Na tisoče ljudi se klati po mestih — brez dela in zaslužka. To so čudne reči v liberalni dobi!

(Tudi na Koroškem) razsaja nesrečna toča; posebno hudo so pokončana setva in sadunosna drevesa v Metniškem dolu. Koruza je vsa razčesana, drugo pa kakor v zemljo potlačeno. Ubogi ljudje! —

(Neka 17letna deklica) v Gradci je svojo rejnico osleparila za 12.000 fl., ter denarje s prijateljicami — lehkomišljeno zapravila. Res, daleč smo že prinaprejšjevali z mlajino! Gračka porotna sodnja je deklico obsodila na 2 leti težke ječe. Starka rejnica pa je — berač!

(† Klun) dvorni svetovalec, bivši slovenski poslanec je v Toplicah na Českem umrl. Svoj spomin si je pri Slovencih oskrnil s tem, da se njim je izneveril in v nemčurski tabor prestopil.

(Za Makolsko) novo šolo, ki stoji 20.000 fl., je štajerska hranilnica voljna bila 3000 fl. na 20 let s 4 % posoditi, če vse srenje porošto prevzamejo. Toda 2 srenji: Jelovec-Makole in Peke se stalno branite in tako sedaj vse stoji, dokler se reč ne razmota.

(Dražbe). 24. julija Stiplošek v Podpečji (3.) — 26. jul. Kroželj pri Brežicah, 760 fl. (3.) — 27. jul. Tronjko v Skalici, 1400 fl. (3.) — 28. jul. Kristan v Staremtrgu, 1645 fl. — Prudenčar v Dürnbahu, 1960 fl. (3.) — Peslak v Žalci (2.) — Fayenc pri sv. Lenartu 2090 fl. — Vrbotič pri Staremtrgu 1020 fl. — Schönweterjev vinograd v Ljutomeru, 9000 fl. (prostovoljno).

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru		V Ptuj		V Celju		V Varaž- dinu		V Celov- cu	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pšenice vagan . . .	4	20	3	50	4	70	3	80	4	38
Rži	3	60	3	—	3	60	2	80	3	75
Ječmena	2	70	3	—	3	10	—	—	2	93
Ovsa	2	10	1	90	2	30	—	—	1	94
Turšice	3	—	2	50	3	50	2	45	2	69
Ajde	2	60	2	30	3	—	2	10	2	74
Prosa	3	40	—	—	3	40	3	—	2	63
Krompirja	2	20	1	50	1	70	1	—	1	30
Sena cent	1	50	1	60	1	—	1	—	—	—
Slame (v šopkih) za steljo	1	40	—	—	—	80	1	—	—	—
Govedine funt	—	25	—	26	—	26	—	22	—	—
Teletine	—	25	—	26	—	27	—	22	—	—
Svinjetine	—	28	—	28	—	30	—	28	—	—
Slanine	—	38	—	—	—	39	—	44	—	46

Loterijske številke:

V Trstu 17. julija 1875: 32 69 85 70 67.
 V Lincu " " " 76 23 87 72 45.
 Prihodnje srečkanje: 31. julija 1875.

Najnovjši kurzi na Dunaju.

	fl.	kr.
Zedinjeni drž. dolg (100 gl.) 4 gld. 20 kr. % .	70	85
Upne (kreditne) srečke po 100 gl. prvotne vrednosti, brez obresti, pa s 4kratnim srečkanjem .	163	75
Ažijo srebra	101	35
" zlatá	5	25

Varujte svinje.

Edino dosedaj znano najboljšo zdravilo zoper svinsko bolezen se dobiva za celo Slovensko-Štajersko, zavitek po 36 kr. samo pri

M. Berdajsu

2-3 v Mariboru.

Hram na prodajo.

2-3

Pri sv. Trojici v Slov. gor. je hram z ednim nadstropjem, s gospodarskim poslopjem in z vrtom na prodajo. Cena mu je 6000 gld. Pogoji plačila prav ugodni. Sposoben je za vsakoteri večji posel: za krèmo, kupčijo itd. Po svoji legi bi tudi posebno služil čè. gg. duhovnikom, ker je zraven cerkve.

Vse se na tenko zve pri opravištvu „Slov. Gospodarja“.

Oznanilo.

Dne 3. avgusta ob 10. uri se bo v Laporji — železniška postaja: Sl. Bistrica — prodajalo 10 polovnjakov vina brez posode in sicer pri Šrbiličevi hiši št. 16. Vino se smeje šteti med dobra namizna vina. Več se izvé v laporskem farovži. Šabot.

Božjast,

6-18

(sv. Valentina ali veliki beteg) ozdravlja pismo zdravnik **Dr. Killisch** v Draždanih (Dresden), Wilhelmsplatz 4. (poprej v Berolinu.) — Stoterim je že bilo pomagano!

Najbolji prah za svinje,

rabljiv proti vnetici in vročini, se dobiva pri Jan. Gregorecu, štacunarji v Cirkovicah. 1 pakl 10 kr. Večje naročnine imajo primeren nadavek. 2-3

Podučiteljska služba

izpraznena v Negovi s plačo od 440 fl. ev. 330 fl. in prostim stanovanjem razpisuje se do 25. avgusta t. l.

Prosileci morajo biti zmožni nemškega in slovenskega jezika. —

Okrajni šolski svet v Gornji Radgoni, dne 10. julija 1875.

Predsednik:

Premierstein.

2-2

Vinograd v Halozah.

Poprejšni Omerszy-jev vinograd v Korenjaku pri Turškem vrhu (Türkenberg) se zavolj rodbinskih razmer pod roko po jako ugodnih plačilnih pogodbah proda. Posestvo ima 13 oralov zemljišča, ki je do polovice s trsovjem zasajeno, druga obstaja iz gozda, travnikov in njive. Na zemljišči stoji lepa gosposka hiša z obokano kletjo (pivnico.) Od hrama se uživa krasen razgled. Sploh pa sodi posestvo za prijetno prebivanje po letu. Vinograd se proda z branjem, živino, kubinskim in drugim pohištvom vred.

Več se zamore zvedeti na mestu posestva, potem pri g. Reizingerji v Dobrovi, pošta Zavrč, (Sauritsch) ali pa pri posestnici, do katere se lahko piše s sledečim nemškim napisom: Frau Anna Spiller, Postoffizials-Gattin in Graz. Mešetarji se ne pripuščajo.